

KOMISJA
EUROPEJSKA

WYSOKI PRZEDSTAWICIEL UNII
EUROPEJSKIEJ DO SPRAW ZAGRANICZNYCH
I POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA

Bruksela, dnia 15.5.2012 r.
JOIN(2012) 13 final

**WSPÓLNY KOMUNIKAT DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

**Partnerstwo Wschodnie:
Plan działania w okresie poprzedzającym szczyt jesienią 2013 r.**

{SWD(2012) 108 final}
{SWD(2012) 109 final}

**WSPÓLNY KOMUNIKAT DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

**Partnerstwo Wschodnie:
Plan działania w okresie poprzedzającym szczyt jesienią 2013 r.**

WPROWADZENIE

Współpraca między Unią Europejską i jej wschodnioeuropejskimi partnerami – Republiką Armenii, Republiką Azerbejdżanu, Republiką Białorusi, Gruzją, Republiką Mołdowy i Ukrainą – stanowi istotny element stosunków zagranicznych Unii. Im bardziej kraje partnerskie zbliżają się do UE, tym większa jest szansa na wzmocnienie więzi politycznych, gospodarczych i kulturalnych z Unią i między tymi krajami.

Celem niniejszego komunikatu jest przedstawienie planu działania Partnerstwa Wschodniego, uzgodnionego na szczycie Partnerstwa Wschodniego, który odbył się w Warszawie w dniach 29-30 września 2011 r.¹ Plan działania ma ukierunkować prace w oczekiwaniu na następny szczyt, który odbędzie się jesienią 2013 r.² Plan obejmuje wymiar dwustronny i wielostronny Partnerstwa Wschodniego i przyświecają mu zasady wspólnej odpowiedzialności, zróżnicowania i uwarunkowania.

1. KONTEKST POLITYCZNY

1.1. Partnerstwo Wschodnie: partnerstwo równych podmiotów mających wspólne wartości

Partnerstwo Wschodnie zostało zainicjowane w 2009 na szczycie w Pradze³, jako próba działania UE i jej wschodnioeuropejskich partnerów w celu promowania politycznych i gospodarczych reform i pomocy krajom tego regionu w zbliżeniu się do UE. U jego podstaw leży wspólne zobowiązanie, aby przestrzegać prawa międzynarodowego i wartości podstawowych, w tym demokracji, zasady państwa prawa oraz praw człowieka i podstawowych wolności, jak również zasad gospodarki rynkowej, zrównoważonego rozwoju i dobrego rządzenia.

Chociaż każde państwo utrzymuje indywidualne stosunki z Unią Europejską, UE i jej partnerzy w ramach Partnerstwa Wschodniego podjęli się dalszego rozwijania wielostronnego wymiaru – obejmującego wszystkie państwa członkowskie i kraje partnerskie UE. Ten

---

¹ Wspólna deklaracja ze szczytu Partnerstwa Wschodniego, Warszawa, 29-30 września 2011 r.

² Plan działania pozostaje bez uszczerbku dla aspiracji indywidualnych lub programów integracji europejskiej poszczególnych wschodnioeuropejskich krajów partnerskich. Plan został skonsultowany z państwami członkowskimi UE oraz wschodnioeuropejskimi krajami partnerskimi, jak również z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego.

³ Wspólna deklaracja przyjęta podczas szczytu Partnerstwa Wschodniego w Pradze, 7 maja 2009 r.

wielostronny wymiar ma na celu wzmocnienie i uzupełnienie stosunków dwustronnych oraz ułatwienie wypracowywania wspólnych stanowisk i działań.

W trakcie drugiego szczytu Partnerstwa Wschodniego, który odbył się w Warszawie we wrześniu 2011 r., potwierdzono program uzgodniony w Pradze i uznano, że w wielu dziedzinach zostały poczynione postępy. Uczestnicy szczytu stwierdzili jednak, że istnieje konieczność wzmocnienia wysiłków podjętych w celu przeprowadzenia reform, oraz że ich tempo uwarunkuje intensywność współpracy, a partnerzy najbardziej zaangażowani w reformy skorzystają najwięcej w wyniku utrzymywania stosunków z Unią Europejską. Uczestnicy wezwali również do odnowienia zobowiązania do przestrzegania wspólnych wartości.

Bardzo ważne jest, aby wprowadzać zmiany na najniższym poziomie, zbudować trwałe instytucje demokratyczne, rozwiązać w sposób pokojowy przewlekłe konflikty oraz stworzyć trwałą podstawę zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz tworzeniu miejsc pracy. Proces tworzenia zakorzenionej i zrównoważonej demokracji jest fundamentalny w kontekście przyszłych stosunków między UE i jej wschodnioeuropejskimi partnerami.

Szczególny nacisk został położony na potrzebę zaangażowania społeczeństw jako całości. Społeczeństwo obywatelskie stanowi bowiem podstawowy element dobrze funkcjonującego systemu demokratycznego, dlatego wzmocniono znacznie wsparcie i zaangażowanie UE na rzecz społeczeństwa obywatelskiego w krajach wschodnioeuropejskich.

Właśnie te aspekty zostały zaakcentowane w zaproponowanym planie działania.

1.2. Cele

Głównym celem Partnerstwa Wschodniego jest stworzenie warunków niezbędnych do **przyspieszenia stowarzyszenia na poziomie politycznym oraz pogłębienia integracji gospodarczej** między UE a wschodnioeuropejskimi krajami partnerskimi. W czasie szczytu Partnerstwa Wschodniego w Warszawie uznano aspiracje europejskie oraz wybór wartości europejskich przez niektórych partnerów i ich zobowiązanie do stworzenia zakorzenionej i zrównoważonej demokracji. Podkreślono szczególną rolę Partnerstwa Wschodniego we wspieraniu tych podmiotów, które dążą do zacieśnienia stosunków z UE⁴. Partnerstwo Wschodnie ma również na celu promowanie regionalnej współpracy i dobrosąsiedzkich stosunków. Cele te wspierają wspólne zobowiązanie do utrzymania stabilności, bezpieczeństwa i dobrobytu tak UE, jak i krajów partnerskich. Aby wesprzeć te nadrzędne cele, UE i jej wschodnioeuropejscy partnerzy:

- zawiążą **nowe, bardziej pogłębione stosunki umowne między UE i krajami partnerskimi** w formie umów stowarzyszeniowych, w tym, w stosownych przypadkach, stworzą szeroko zakrojone i kompleksowe strefy wolnego handlu, jeśli zbliżenie przepisów może posłużyć pogłębieniu pozytywnych skutków handlu i liberalizacji inwestycji, prowadząc do osiągnięcia zbieżności z przepisami i normami UE;
- **będą wspierać mobilność obywateli i zliberalizują reżim wizowy w dobrze zarządzanym otoczeniu i w warunkach bezpieczeństwa.** Mobilność obywateli krajów partnerskich będzie promowana przez umowy o ułatwieniach wizowych i

---

⁴ Wspólna deklaracja ze szczytu Partnerstwa Wschodniego, Warszawa, 29-30 września 2011 r.

readmisji, które stanowią pierwszy etap na drodze do osiągnięcia ostatecznego celu, jakim jest ruch bezwizowy;

- **wzmocnią sektor współpracy** i ułatwią udział krajów partnerskich w programach UE i ich funkcjonowanie w agencjach UE.

Partnerstwo Wschodnie zajmuje się kwestią niedokończonych transformacji. Poprzez wspieranie reform pomaga partnerom w zakończeniu procesu przemian w kierunku demokracji i gospodarki rynkowej.

2. WDROŻENIE NOWEGO PODEJŚCIA

Plan działania ma na celu przełożenie zasady „więcej za więcej”, która przyświeca odnowionej europejskiej polityce sąsiedztwa, na praktyczne działania. Im większe postępy poczyni kraj partnerski, tym więcej wsparcia otrzyma ze strony UE. Wsparcie to obejmuje zwiększone finansowanie na rozwój gospodarczy i społeczny, większe programy na rzecz szeroko zakrojonego rozwoju instytucjonalnego, lepszy dostęp krajów partnerskich do rynku wewnętrznego UE, podwyższenie finansowania UE na inwestycje, w tym pożyczki EBI, jak również dotacje z budżetu UE połączone z pożyczkami z EBI i innych międzynarodowych instytucji finansowych oraz rozszerzony dialog polityczny. Postępy we wdrażaniu reform będą oceniane w corocznym sprawozdaniu krajowym w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa.

Postępy w realizacji reform będą oceniane według szczególnych kryteriów, które odzwierciedlają już podjęte zobowiązania na podstawie istniejących umów między UE i krajami partnerskimi, w tym planów działania w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa / programów stowarzyszeniowych. UE przeanalizuje całościowo stosunki z partnerami, w tym wysiłki zmierzające do wyeliminowania niestabilności i konfliktów w regionie.

Planowi działania towarzyszyć będzie dodatkowe finansowanie w ramach zasady „więcej za więcej”. Obecnie powstaje nowy program „Integracja i współpraca w ramach Partnerstwa Wschodniego”, dysponujący szacunkowym przydziałem środków w wysokości 130 mln EUR na lata 2012-13. Jest to uzupełnienie zobowiązania UE na lata 2010-13 na rzecz partnerów z Partnerstwa Wschodniego o wartości 1,9 mld EUR. Przydział środków na udział partnerów z Europy Wschodniej w programach współpracy w dziedzinie szkolnictwa wyższego (Erasmus Mundus i Tempus) zostanie podwojony w przypadku programu Erasmus i znacząco wzrośnie w przypadku programu Tempus. Program „Integracja i współpraca w ramach Partnerstwa Wschodniego” obejmie promowanie procesu przemian demokratycznych, rozwoju instytucjonalnego oraz zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu i środkom mającym na celu zwiększenie zaufania.

3. PLAN DZIAŁANIA: DYNAMICZNE NARZĘDZIE MONITOROWANIA WSPÓLNEGO ZOBOWIĄZANIA DO PRZEPROWADZENIA REFORM I OSIĄGNIĘCIA POSTĘPU

Plan działania dotyczący Partnerstwa Wschodniego, łącznie z dwoma tabelami w załączonych dokumentach, pozwoli UE i wschodnioeuropejskim krajom partnerskim na kierowanie procesem reform i poczynionymi postępami, jak również na ich monitorowanie.

Plan działania określa:

- **cele** uzgodnione wspólnie przez UE i jej wschodnioeuropejskich partnerów w ramach Partnerstwa Wschodniego, wynikające z deklaracji przyjętych na szczycie w Pradze w 2009 r. i w Warszawie w 2011 r.;
- **reformy**, które kraje partnerskie zamierzają wprowadzić, i **postępy**, które zamierzają poczynić, aby osiągnąć cele wspólnie uzgodnionych działań w odpowiednich programach stowarzyszeniowych i planach działania w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa;
- **różne instrumenty i wsparcie**, które zapewni UE za pośrednictwem współpracy finansowej UE i dialogu politycznego;
- poziom zaawansowania UE i krajów partnerskich w osiąganiu celów przed końcem drugiej połowy 2013 r., przez wskazanie **wartości docelowych, wyników lub harmonogramów**.

4. PLAN DZIAŁANIA: CZĘŚĆ DOTYCZĄCA STOSUNKÓW DWUSTRONNYCH

Tabela dotycząca stosunków dwustronnych zawarta w planie działania dotyczy następujących głównych wspólnie uzgodnionych celów:

- stowarzyszenia na poziomie politycznym i integracji gospodarczej,
- zwiększonej mobilności obywateli w warunkach bezpieczeństwa i w dobrze zarządzanym otoczeniu,
- wzmocnienia współpracy sektorowej.

W odniesieniu do każdego z tych trzech celów w tabeli dotyczącej stosunków dwustronnych zawartej w planie działania podjęto próbę określenia rodzaju środków polityki, które kraje partnerskie powinny zastosować, na podstawie istniejących wspólnie uzgodnionych dokumentów, takich jak plany działania w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa / programów stowarzyszeniowych, jak również wsparcia, które może zapewnić UE.

• **Cel 1: Stowarzyszenie na poziomie politycznym i integracja gospodarcza**

Realizacja wspólnych wartości

W części dotyczącej stosunków dwustronnych wyliczono najważniejsze kryteria oceny realizacji wspólnych wartości. W części tej określono, z jednej strony, główne działania państw członkowskich zidentyfikowane we wspólnie uzgodnionych dokumentach, takich jak programy stowarzyszeniowe, z drugiej strony, wsparcie zaproponowane przez UE.

Na jakim etapie znajduje się obecnie Partnerstwo Wschodnie?

Zakończono negocjacje z Ukrainą w sprawie układu o stowarzyszeniu, w tym pogłębionych i kompleksowych stref wolnego handlu, a uzgodniony tekst został parafowany w dniu 30 marca 2012 r. Rozpoczęto negocjacje w sprawie układu o stowarzyszeniu z Republiką Mołdowy, Gruzją, Armenią i Azerbejdżanem. Negocjacje przebiegają sprawnie. Jednocześnie w grudniu 2011 r. podjęto decyzję o rozpoczęciu z Gruzją i Republiką Mołdowy negocjacji dotyczących

pogłębionych i kompleksowych stref wolnego handlu⁵ jako integralnej części układu o stowarzyszeniu; decyzję o rozpoczęciu negocjacji z Armenią podjęto w lutym 2012 r.

Spodziewane osiągnięcia do 2013 r.

Po zakończeniu negocjacji dotyczących układu o stowarzyszeniu UE-Ukraina na szczycie w grudniu 2011 r. obie strony osiągnęły porozumienie, że wyniki, w szczególności w odniesieniu do wspólnych wartości i praworządności, znacząco wpłyną na szybkość stowarzyszenia na poziomie politycznym oraz integracji gospodarczej z UE, w tym w kontekście zawarcia układu o stowarzyszeniu i jego późniejszej realizacji.

W okresie do jesieni 2013 r. negocjacje dotyczące układów o stowarzyszeniu z Republiką Mołdowy, Gruzją, Armenią i Azerbejdżanem powinny wkroczyć w końcowy etap, a wręcz zostać zakończone. Negocjacje w sprawie pogłębionych i kompleksowych stref wolnego handlu z Gruzją, Armenią i Azerbejdżanem powinny wkroczyć w końcowy etap lub zostać zakończone, a w dziedzinie zbliżania prawodawstwa – zgodnie z zaleceniami Komisji – powinien dokonać się znaczny postęp. Azerbejdżan powinien poczynić postępy, aby przystąpić do Światowej Organizacji Handlu, ponieważ członkostwo to warunek wstępny rozpoczęcia negocjacji w sprawie pogłębionych i kompleksowych stref wolnego handlu.

Aby wesprzeć proces przygotowania się do zawarcia układów o stowarzyszeniu i ich realizacji, w tym w stosownych przypadkach do pogłębionych i kompleksowych stref wolnego handlu, UE oraz Armenia, Azerbejdżan, Gruzja, Republika Mołdowy powinny przyjąć odpowiednio programy stowarzyszeniowe w 2013 r.

W czasie całego procesu negocjacji UE zapewni dialog polityczny i wsparcie finansowe dla partnerów, w tym za pośrednictwem programów na rzecz szeroko zakrojonego rozwoju instytucjonalnego. Postępy poczynione w realizacji reform politycznych są niezbędnym elementem przy wprowadzaniu wspólnych wartości Partnerstwa Wschodniego, a ogólny stan stosunków UE z krajami partnerskimi wpłynie na szybkość, z jaką partnerzy będą mogli skorzystać z zacieśnionych stosunków z UE. Nadchodzące wybory parlamentarne w Armenii, Gruzji i na Ukrainie będą przełomowymi wydarzeniami w umacnianiu demokracji w tych krajach.

UE oczekuje, że zostaną podjęte wiarygodne i trwałe wysiłki, aby rozstrzygnąć jak najwcześniej i w sposób pokojowy konflikt w Gruzji, konflikt w regionie Naddniestrza w Republice Mołdowy oraz konflikt o Górski Karabach. Unia Europejska potwierdza swoje zobowiązanie, że pozostanie zaangażowana w działania na rzecz stabilizacji i rozstrzygnięcia konfliktu w Gruzji, w tym przez dalsze uczestnictwo w charakterze współprzewodniczącego w tzw. rozmowach genewskich, wysiłki specjalnego przedstawiciela Unii Europejskiej ds. Południowego Kaukazu i kryzysu w Gruzji oraz dalszą obecność misji obserwacyjnej Unii Europejskiej. W odniesieniu do konfliktu w regionie Naddniestrza UE w pełni popiera bieżące mediacje w formule 5+2 pod egidą Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, w których bierze udział. UE popiera również w pełni inicjatywę w sprawie mediacji, podjętą przez mińską grupę OBWE ds. konfliktu w Górskim Karabachu, w których UE nie uczestniczy. Unia Europejska potwierdza swoje poparcie dla zasad madryckich oraz wzywa Armenię i Azerbejdżan do zwiększenia wysiłków na rzecz osiągnięcia porozumienia na temat

---

⁵ Negocjacje w sprawie pogłębionych i kompleksowych stref wolnego handlu zakładają przynależność do Światowej Organizacji Handlu.

tych zasad jako podstawy utrzymania pokoju. Unia Europejska zacieśni współpracę z zaangażowanymi krajami partnerskimi i wzmocni swoje wsparcie na środki zwiększenia zaufania, jak również na poprawę poziomu życia osób dotkniętych tymi konfliktami. Postęp w stowarzyszeniu na poziomie politycznym i integracja gospodarcza partnerów z Unią Europejską dobrze wpłyną na działania mające na celu rozstrzygnięcie konfliktów i stabilność w regionie.

UE pozostanie nadal bardzo zaangażowana w zacieśnianie współpracy z obywatelami Białorusi i białoruskim społeczeństwem obywatelskim. Uwzględniając obecny stan stosunków UE-Białoruś, UE zwiększy wsparcie na rzecz białoruskiego społeczeństwa obywatelskiego i demokratycznych sił politycznych przez ukierunkowany „Europejski dialog w sprawie modernizacji”, który został zainicjowany w Brukseli w dniu 29 marca 2012 r., jako wyraz pełnego zaangażowania UE na rzecz demokratycznych aspiracji Białorusinów. UE będzie kontynuować dokładne monitorowanie sytuacji na Białorusi i nadal stosować politykę krytycznego zaangażowania, w szczególności za pośrednictwem dialogu i Partnerstwa Wschodniego. Rozwój stosunków dwustronnych pozostanie uwarunkowany postępami poczynionymi przez Białoruś w zakresie przestrzegania zasad demokracji, praworządności i praw człowieka. Jednocześnie w razie potrzeby w świetle ewentualnych późniejszych zmian UE jest gotowa rozważyć dalsze ukierunkowane środki we wszystkich dziedzinach współpracy.

- **Cel 2: Zwiększona mobilność obywateli w warunkach bezpieczeństwa i w dobrze zarządzanym otoczeniu**

Na jakim etapie znajduje się obecnie Partnerstwo Wschodnie?

Po realizacji umów o ułatwieniach wizowych i readmisji z UE w 2008 r. Republika Mołdowy i Ukraina wdrażają obecnie plany działania związane z liberalizacją reżimu wizowego. Działają partnerstwa dotyczące mobilności z Gruzją i Republiką Mołdowy, a ostatnio z Armenią. Od marca 2011 r. Gruzja z powodzeniem realizuje umowy o ułatwieniach wizowych i readmisji. Komisja Europejska rozpoczęła w marcu 2012 r., po uzyskaniu mandatu od Rady Ministrów UE w grudniu 2011 r., negocjacje w sprawie podobnych umów z Armenią i Azerbejdżanem. Podobną propozycję, która dotyczyłaby społeczeństwa białoruskiego, wystosowano w czerwcu 2011 r. do władz w Mińsku, ale jak dotąd nie otrzymano na nią odpowiedzi. Aby ułatwić wydawanie wiz obywatelom białoruskim, państwa członkowskie UE próbują wykorzystać jak najlepiej ułatwienia zaproponowane we wspólnotowym kodeksie wizowym, w szczególności możliwość zniesienia i zmniejszenia opłat wizowych dla niektórych kategorii obywateli lub w przypadkach indywidualnych.

Spodziewane osiągnięcia do 2013 r.

Planowane jest zakończenie negocjacji dotyczących umów o ułatwieniach wizowych i readmisji z Armenią i z Azerbejdżanem. UE nadal jest gotowa, aby rozpocząć negocjacje w sprawie takich umów z Białorusią. Można rozważyć ustanowienie partnerstwa dotyczącego mobilności z Azerbejdżanem. Skuteczna realizacja umów o ułatwieniach wizowych i readmisji oraz skuteczna współpraca w szerokim zakresie w dziedzinach z zakresu wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych może doprowadzić wkrótce do zapoczątkowania negocjacji nad planami działania w zakresie liberalizacji reżimu wizowego z Gruzją, a następnie z Armenią i Azerbejdżanem. W najbliższym czasie UE planuje rozpocząć dialog wizowy z Gruzją. Liberalizacja reżimu wizowego w przypadku Republiki Mołdowy i Ukrainy

będzie zależeć od realizacji przez te kraje odpowiednich planów działania w zakresie liberalizacji reżimu wizowego.

- **Cel 3: Wzmocnienie współpracy sektorowej**

Wykaz sektorów objętych działaniami poniżej ma charakter orientacyjny i otwarty. Więcej szczegółów na temat wzmocnienia współpracy sektorowej zawarto w tabelach. Nieformalne dialogi w ramach Partnerstwa Wschodniego, które mają się odbywać z krajami partnerskimi dwa razy w roku (szczegółowe wyjaśnienia w pkt 5 poniżej), przyczynią się również do zintensyfikowania dwustronnej współpracy sektorowej.

Uczestnictwo w programach i agencjach UE

Na jakim etapie znajduje się obecnie Partnerstwo Wschodnie?

UE podpisała protokoły z Republiką Mołdowy i Ukrainą, które stanowią podstawę prawną ich uczestnictwa w programach UE otwartych dla partnerów w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa. Od stycznia 2012 r. Republika Mołdowy jest objęta siódmym programem ramowym UE na rzecz badań i rozwoju technologicznego (7PR). Rozwija się współpraca i działania mające na celu wzmocnienie współpracy między agencjami UE i krajami Europy Wschodniej, w szczególności w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych oraz bezpieczeństwa lotniczego.

Spodziewane osiągnięcia do 2013 r.

UE ułatwi uczestnictwo krajów partnerskich w pracach **agencji UE i programów UE**, które są dla nich otwarte na podstawie odpowiedniego komunikatu Komisji⁶. Do końca 2013 r. zostaną wynegocjowane protokoły zezwalające dalszym krajom objętym Partnerstwem Wschodnim na udział w programach UE na podstawie wzajemnego porozumienia. Komisja będzie wspierać kraje członkowskie w spełnieniu prawnych warunków wstępnych umożliwiających funkcjonowanie w agencjach UE i udostępni wsparcie, aby pokryć pewne koszty związane z uczestnictwem w pracach prowadzonych przez agencje UE i w ramach programów UE.

Energia

Na jakim etapie znajduje się obecnie Partnerstwo Wschodnie?

Obecnie trwa reforma sektorowa mająca na celu podniesienie **bezpieczeństwa energetycznego**. Podjęto wstępne kroki, aby zintegrować rynki energetyczne krajów Europy Wschodniej i Unii Europejskiej, poprawić połączenia sieci między UE i wschodnioeuropejskimi krajami partnerskimi, zdywersyfikować źródła zaopatrzenia i trasy przesyłu, poprawić wydajność energetyczną i korzystać ze źródeł odnawialnych. Rozpoczęto pracę nad zbliżeniem przepisów sektorowych i regulacji do niektórych elementów zasad wewnętrznego rynku energii UE. Ukraina i Republika Mołdowy są członkami Wspólnoty Energetycznej – istotnego narzędzia integracji. Gruzja i Armenia są obserwatorami. Ukraina i Armenia prowadzą bieżące działania w celu poprawy bezpieczeństwa jądrowego. Po

---

⁶ COM (2006) 724, Komunikat Komisji dotyczący ogólnej koncepcji umożliwienia krajom partnerskim objętym europejską polityką sąsiedztwa uczestnictwa w agencjach i programach Wspólnoty, Bruksela, 4 grudnia 2006 r.

katastrofie w Fukuszymie w 2011 r. oba kraje dobrowolnie przeprowadziły „testy warunków skrajnych” na podstawie specyfikacji UE. Białoruś zobowiązała się również do przeprowadzenia oceny bezpieczeństwa jądowego i oceny ryzyka w odniesieniu do projektu budowy elektrowni jądowej.

Spodziewane osiągnięcia do 2013 r.

Aby **wzmocnić partnerstwo energetyczne**, będzie się promować otwartą i sprzyjającą włączeniu politykę w dziedzinie bezpieczeństwa energetycznego, przesyłu i dostaw. Reformy polityk sektorowych znajdują się na bardziej zaawansowanym etapie, umożliwiając postęp ku integracji rynków energetycznych. Będzie promowana dalsza synergia z działaniami objętymi Traktatem o Wspólnocie Energetycznej. Sieci energetyczne będące przedmiotem wspólnego zainteresowania (gaz ziemny, ropa, elektryczność) powinny się dalej rozwijać, pod względem projektowania i faktycznej budowy, w tym należy podjąć konkretne działania w celu utworzenia południowego korytarza gazowego, który jest elementem infrastruktury o znaczeniu strategicznym, mającym zapewnić dywersyfikację tras dostaw energii z Morza Kaspijskiego na rynek europejski. Partnerzy mogliby skorzystać z dobrej polityki w zakresie efektywności energetycznej i energii ze źródeł odnawialnych oraz zapewnić funkcjonowanie projektów. Ukraina i Armenia powinny poprawić bezpieczeństwo swoich elektrowni jądowych i zakończyć „testy warunków skrajnych”.

Transport

Na jakim etapie znajduje się obecnie Partnerstwo Wschodnie?

Reformy w **sektorze transportu** obejmujące wszystkie środki transportu zostały zapoczątkowane, ale daleko jeszcze do ich zakończenia. Większość krajów stopniowo dostosowuje się do standardów UE w dziedzinie transportu. Wysoki poziom bezpieczeństwa transportu, ochrony i norm socjalnych jest istotny dla ściślejszej integracji krajów partnerskich UE z systemem transportowym UE.

W sektorze lotniczym zakończono właśnie negocjacje dotyczące kompleksowych umów o komunikacji lotniczej z Gruzją i Republiką Mołdowy; niedługo rozpoczną się negocjacje z Azerbejdżanem. Negocjacje z Ukrainą znajdują się na zaawansowanym etapie. Poprawa **bezpieczeństwa morskiego** nadal stanowi wyzwanie, ponieważ bandery większości krajów partnerskich pozostają na czarnej liście paryskiego protokołu ustaleń w sprawie kontroli państwa portu, w ramach którego ocenia się działania państwa bandery. W krajach partnerskich niepokój budzi **bezpieczeństwo drogowe**, ponieważ współczynniki umieralności w następstwie urazów poniesionych w wypadkach drogowych są znacznie wyższe niż w UE. Istnieje możliwość większego wykorzystania potencjału **transportu kolejowego** przez zwiększenie interoperacyjności z systemami kolejowymi UE. Podróże osób i przepływ towarów między UE i krajami partnerskimi są zagrożone wąskimi gardłami w infrastrukturze. UE i kraje partnerskie współpracują nad planami dotyczącymi infrastruktury, aby zapewnić połączenia między sieciami transportowymi.

Spodziewane osiągnięcia do 2013 r.

Reformy w sektorze transportu zapewnią większe zbliżenie do standardów UE w dziedzinie transportu. Z kilkoma państwami zostaną zakończone negocjacje w sprawie kompleksowych umów o komunikacji lotniczej, a negocjacje z pozostałymi państwami będą trwały lub właśnie się zaczynały, jednocześnie rozpocznie się realizacja umów. Poziom bezpieczeństwa

morskiego zostanie podwyższony dzięki reformie polityki, a bandery wprowadzą ulepszenia w kontekście paryskiego protokołu ustaleń w sprawie kontroli państwa portu. Kraje partnerskie powinny być w stanie wykazać się lepszymi udokumentowanymi zapisami w odniesieniu do bezpieczeństwa drogowego, jak również konkretnymi działaniami mającymi na celu poprawę interoperacyjności kolejowej z UE. Połączenia transportowe z UE powinny się poprawić przez lepsze zaplanowanie sieci i pracy nad priorytetowymi projektami, które pomogą połączyć kraje partnerskie z transeuropejską siecią transportową.

Wolność, bezpieczeństwo i sprawiedliwość

Na jakim etapie znajduje się obecnie Partnerstwo Wschodnie?

W tej dziedzinie w zakresie dwustronnej współpracy daje się zauważyć stopniowe zmiany. Pierwszym krajem, z którym rozpoczęto współpracę, była Ukraina, gdzie za podstawę posłużył szczególny plan sektorowy UE-Ukraina. Partnerstwa dotyczące mobilności z Gruzją i Republiką Mołdowy są przykładem zacieśnienia więzi i wzmocnienia działań w szeroko rozumianej dziedzinie migracji, co przyczyniło się do podpisania partnerstwa dotyczącego mobilności z Armenią w październiku 2011 r. Rozwija się coraz ściślejsza współpraca regionalna w zakresie zarządzania granicami w kontekście misji UE ds. wsparcia na granicy Republiki Mołdowy i Ukrainy (EUBAM) oraz projektu Zintegrowanego Zarządzania Granicami w Południowym Kaukazie. EUBAM zapewnia również środki na odpowiednie monitorowanie sytuacji w okolicach regionu Naddniestrza w Republice Mołdowy. W ostatnich latach UE i wschodnioeuropejscy partnerzy dyskutowali nad kwestią azylu, zwalczaniem przestępczości zorganizowanej, handlem ludźmi i praniem pieniędzy, jak również ochroną danych i współpracą wymiarów sprawiedliwości. W 2011 r. rozpoczęto dialog na temat narkotyków z Republiką Mołdowy, Armenią i Azerbejdżanem. W grudniu 2011 r. UE potwierdziła swój zamiar dalszego zacieśnienia współpracy sektorowej w ramach Partnerstwa Wschodniego, w tym współpracy dotyczącej zagadnień związanych ze zwalczaniem narkotyków. Ponadto jak wskazano w komunikacie Komisji Europejskiej o współpracy w dziedzinie sprawiedliwości i spraw wewnętrznych w ramach Partnerstwa Wschodniego, możliwość zwoływania regularnych posiedzeń na poziomie ministra na temat kwestii dotyczących wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, stosownie do potrzeb współpracy, może również odegrać rolę w zapewnieniu odpowiednich politycznych wskazówek i koordynacji politycznej w celu osiągnięcia postępów w określonych dziedzinach prac⁷.

Spodziewane osiągnięcia do 2013 r.

Zgodnie z komunikatem Komisji Europejskiej o współpracy w dziedzinie sprawiedliwości i spraw wewnętrznych w ramach Partnerstwa Wschodniego oraz odpowiednimi konkluzjami Rady⁸, można oczekiwać postępu w **zakresie upowszechniania legalnej migracji** przez odpowiednią pracę legislacyjną i egzekwowanie prawodawstwa. W zakresie azylu zostaną wprowadzone przepisy, stworzone struktury i procedury administracyjne, które zapewnią skuteczną ochronę. Zostaną ukończone prace nad odpowiednimi ramami prawnymi mającymi na celu zwalczanie nielegalnej migracji i dotyczącymi również readmisji, ponadto będą stosowane skuteczne środki wykonawcze.

⁷ COM (2011) 564, Komunikat Komisji o współpracy w dziedzinie sprawiedliwości i spraw wewnętrznych w ramach Partnerstwa Wschodniego, Bruksela, 26 września 2011 r.

⁸ Konkluzje Rady w sprawie współpracy w dziedzinie sprawiedliwości i spraw wewnętrznych w ramach Partnerstwa Wschodniego, Bruksela, 13-14 grudnia 2011 r.

Zwalczanie handlu ludźmi zostanie urzeczywistnione przez pełną realizację odpowiednich konwencji międzynarodowych, a także **zintegrowane zarządzanie granicami** zgodnie z najlepszymi praktykami i umowami międzynarodowymi. W dziedzinie zwalczania przestępczości zorganizowanej, przestępstw finansowych, w tym finansowania terroryzmu, nielegalnego obrotu narkotykami, korupcji, i w dziedzinie ochrony danych odnotowany zostanie znaczący postęp dzięki opracowaniu skutecznego ustawodawstwa wspartego środkami wykonawczymi.

Rozwój regionalny, rolnictwo oraz rozwój obszarów wiejskich

Na jakim etapie znajduje się obecnie Partnerstwo Wschodnie?

W dziedzinie polityki regionalnej prowadzony jest obecnie dialog z Ukrainą; dialog z Gruzją i Republiką Mołdowy rozpoczął się niedawno uzgodnieniem programów prac. Na Ukrainie i w Gruzji prowadzi się duże programy z zakresu rozwoju regionalnego, a z rządami Armenii i Azerbejdżanu trwa debata na temat ich strategii rozwoju regionalnego w świetle przygotowań **pilotażowych programów rozwoju regionalnego**. W przypadku Republiki Mołdowy przygotowania są na końcowym etapie i program zostanie rozpoczęty w 2012 r. W obszarze rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich toczy się dialog sektorowy w odpowiednich podkomisjach w ramach umowy o partnerstwie i współpracy. Aby zacieśnić współpracę w dziedzinie rolnictwa z krajami partnerskimi, Komisja rozpoczęła pracę nad ogólnym podejściem do udzielania wsparcia temu sektorowi za pośrednictwem **programu na rzecz rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich w ramach sąsiedztwa europejskiego (ENPARD)**.

Spodziewane osiągnięcia do 2013 r.

W dziedzinie **rozwój regionalny** zostanie osiągnięty postęp w realizacji programów prac, być może zostanie również zainicjowany dialog z innymi zainteresowanymi stronami. W większości krajów partnerskich programy na rzecz rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich w ramach sąsiedztwa europejskiego znajdują się na etapie wdrażania. W dziedzinie **rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich** zostaną przeprowadzone prace przygotowawcze dotyczące analizy sektora w celu zainicjowania programu na rzecz rozwoju rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich w ramach sąsiedztwa europejskiego. Oczekuje się, że dzięki programowi na rzecz rozwoju rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich w ramach sąsiedztwa europejskiego kraje członkowskie będą funkcjonować bardziej skutecznie na rynkach zagranicznych, skorzystają w pełni z przyszłych pogłębionych i kompleksowych stref wolnego handlu oraz przyczynią się do rozwoju rolnictwa w wymiarze krajowym. W tym kontekście Komisja będzie zaangażowana w intensywny dialog polityczny z krajami partnerskimi, by promować długoterminowe strategie rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich w bliskiej współpracy z wszystkimi odpowiednimi zainteresowanymi stronami. Dlatego też zostanie zainicjowane badanie w celu przeprowadzenia wspólnie z krajami partnerskimi analizy ich polityki rolnej i rozwoju obszarów wiejskich oraz określenia możliwych przyszłych obszarów wsparcia, przy jednoczesnym zapewnieniu solidnej podstawy dalszej rozpoznawalności programów ENPARD we wschodnioeuropejskich krajach partnerskich. Jednocześnie w Gruzji właśnie dobiega końca duży program w sektorze rolnym „Wsparcie dla sektora rolnictwa – ENPARD Gruzja” o wartości 40 mln EUR. W ramach programowania tego lata zostaną rozważone następne programy ENPARD na podstawie oceny bieżących programów rozwoju obszarów wiejskich, takich jak wymieniony powyżej program w Gruzji oraz programów w Azerbejdżanie (rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich) oraz w Republice Mołdowy (zachęcanie do rozwoju na obszarach wiejskich).

Dodatkowo UE jest gotowa bardziej zacieśnić współpracę z nadmorskimi krajami partnerskimi w zakresie **polityki morskiej**, aby zapewnić między innymi zrównoważone wykorzystanie zasobów rybnych.

Środowisko i zmiana klimatu

Na jakim etapie znajduje się obecnie Partnerstwo Wschodnie?

Współpraca w dziedzinie środowiska i zmian klimatu obejmuje szeroki zakres zagadnień, takich jak zielona gospodarka, różnorodność biologiczna, wspólny system informacji o środowisku oraz ocena oddziaływania na środowisko. Nadrzędnym celem jest wsparcie zbliżenia przepisów prawnych, wzmocnienia zdolności administracyjnej i umiejętności wdrażania przez administrację oraz realizacji wielostronnych umów dotyczących ochrony środowiska.

Spodziewane osiągnięcia do 2013 r.

Kraje partnerskie powinny poczynić znaczące postępy w przygotowaniach do ujednoczenia przepisów z fundamentalnym prawodawstwem UE w zakresie ochrony środowiska. Powinny poprawić strukturę swojej administracji i poczynić postępy w organizacji całościowego systemu zbioru danych dotyczących środowiska.

5. PLAN DZIAŁANIA: CZĘŚĆ DOTYCZĄCA STOSUNKÓW WIELOSTRONNYCH

Wymiar wielostronny Partnerstwa Wschodniego został stworzony z zamiarem wspierania i wzmocnienia celów z zakresu stosunków dwustronnych w ramach partnerstwa. Zapewnia on forum wymiany informacji i doświadczeń dotyczących działań podjętych przez kraje partnerskie w celu przeprowadzenia transformacji, reform i modernizacji. Jako narzędzie przyspieszenia integracji z UE pozwala on krajom partnerskim na skorzystanie z dodatkowego instrumentu służącego wspieraniu działań reformatorskich i ułatwieniu zbliżenia prawodawstwa. Jak potwierdzono w deklaracji ze szczytu w Warszawie, Partnerstwo Wschodnie powinno również promować stabilność i zwiększenie zaufania między wieloma stronami, w przypadkach gdy przewlekłe konflikty nadal przeszkadzają w wysiłkach podjętych w celu współpracy.

W tej części planu działania prześledzono dokładnie cele określone w dwuletnich programach prac platform wielostronnych Partnerstwa Wschodniego. Na tych forach, w których uczestniczą wyżsi rangą urzędnicy z państw członkowskich UE i krajów partnerskich, prowadzi się dialog polityczny na temat następujących zagadnień: demokracji, dobrego rządzenia i stabilności; zmian gospodarczych; bezpieczeństwa energetycznego; zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego i ułatwienia kontaktów między ludźmi w wymiarze transgranicznym. Uzupełniają one najważniejsze kwestie w stosunkach dwustronnych między UE i krajami partnerskimi.

Od momentu powstania Partnerstwa Wschodniego UE zainicjowała szereg inicjatyw przewodnich, które są omawiane regularnie w ramach odpowiedniej platformy wielostronnej. W latach 2012-13 zostanie przeprowadzona ich ocena i UE rozważy możliwe nowe inicjatywy przewodnie w okresie przed następnym szczytem Partnerstwa Wschodniego, w ramach programowania na lata 2014–2020, które będzie realizowane od 2014 r.

Nieformalny dialog Partnerstwa Wschodniego jest organizowany jako kolejny środek wzmocnienia powiązań między procesami dwustronnymi i wielostronnymi, zwiększenia poczucia wspólnej odpowiedzialności za Partnerstwo Wschodnie i sprzyjania regionalnej dynamice. Ten odbywający się co dwa lata, nieformalny wielostronny dialog między ministrami spraw zagranicznych krajów partnerskich i wysokiego przedstawiciela UE / wiceprzewodniczącego oraz komisarza ds. polityki sąsiedztwa będzie okazją do nieformalnych dyskusji na poziomie ministrów na temat rozwoju w krajach partnerskich oraz postępu reform i pozwoli na monitorowanie realizacji planu działania Partnerstwa Wschodniego. Ramy te umożliwią również przeprowadzenie sesji nieformalnego dialogu między odpowiednimi sektorowymi ministrami i komisarzami UE w celu wzmocnienia **wielostronnej współpracy sektorowej** między UE i wschodnioeuropejskimi partnerami.

- **Demokracja, dobre rządzenie i stabilność**

Na jakim etapie znajduje się obecnie Partnerstwo Wschodnie?

Postępy poczyniono w następujących dziedzinach: zwalczanie korupcji, demokracja i prawa człowieka, funkcjonowanie sądownictwa, cyberprzestępczość oraz poprawa standardów wyborczych. Platforma ds. demokracji, dobrego rządzenia i stabilności zainicjowała ostatnio nowe panele eksperckie dotyczące **reformy administracji publicznej** oraz **migracji i azylu**, i przyjęła swój dwuletni plan prac. Platforma opracowuje koncepcje, jak poprawić ogólne podejście wśród organów ścigania, by ograniczyć **przestępczość transgraniczną**, jak również rozpocząć współpracę w dziedzinie **wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony**.

Spodziewane osiągnięcia do 2013 r.

Zostanie osiągnięty postęp w realizacji uzgodnionych głównych celów obecnego programu pracy na lata 2012-2013, w tym dwóch powiązanych **inicjatyw przewodnich**. W następstwie działań związanych z inicjatywą przewodnią w dziedzinie **zintegrowanego zarządzania granicami** zostanie przeszkolonych ponad 700 funkcjonariuszy straży granicznej i służby celnej. Zostanie również zrealizowany szereg konkretnych projektów pilotażowych na granicach krajów partnerskich. Jeśli chodzi o ochronę ludności, w ramach inicjatywy przewodniej dotyczącej **prewencji, przygotowania i reagowania na klęski żywiołowe i katastrofy spowodowane przez człowieka** zostaną poczynione postępy w opracowaniu elektronicznego atlasu ryzyka oraz zostaną przygotowane zalecenia mające na celu poprawę zdolności krajów partnerskich w zakresie prewencji, przygotowania i reagowania.

Bliska współpraca z Radą Europy za pośrednictwem finansowanego przez UE Instrumentu na rzecz Partnerstwa Wschodniego i działalność platformy ds. demokracji, dobrego rządzenia i stabilności oraz powiązanych platform powinny przyczynić się do poprawy w dostosowaniu się do europejskich standardów w kwestiach związanych z **wyborami, w dziedzinie reformy sądownictwa i zwalczania korupcji, jak również zwiększenia zdolności w obszarze zwalczania cyberprzestępczości**. Powinny zostać podjęte działania mające na celu wzmocnienie instytucji **rzeczników praw obywatelskich**. Wymiany, sesje szkoleniowe, seminaria i warsztaty zorganizowane w latach 2012-13 powinny wpłynąć na postęp w **reformie administracji publicznej**. Zostanie wzmocniona zdolność krajów partnerskich na poziomie władz regionalnych i lokalnych dzięki wsparciu, które jest przekazywane za pośrednictwem **programów współpracy transgranicznej** i projektów pilotażowych **współpracy terytorialnej**, działalności Konferencji Władz Lokalnych i Regionalnych (CORLEAP) oraz **panelu ds. reformy administracji publicznej**.

Nowy **panel ds. migracji i azylu** wzmocni systemy azylowe i migracyjne zgodnie z najlepszymi praktykami. Dzięki zainicjowaniu projektu „EuroEast Police” zostanie zacieśniona **współpraca między organami ścigania**. Powinna zostać zainicjowana wymiana dotycząca pogłębienia **współpracy w zakresie bezpieczeństwa międzynarodowego i wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony**.

- **Integracja gospodarcza i konwergencja z polityką UE**

Na jakim etapie znajduje się obecnie Partnerstwo Wschodnie?

Na forum platformy ds. integracji gospodarczej i konwergencji z politykami UE wspierano wysiłki partnerów w kwestii zbliżenia przepisów dotyczących handlu i przepisów powiązanych z handlem, otoczenia sprzyjającego inwestycjom oraz rozwoju MŚP. Na forum platformy obejmującej **panel ds. handlu i współpracy w zakresie działań regulacyjnych powiązanych z handlem, połączonych z pogłębionymi i kompleksowymi strefami wolnego handlu**, poruszono szeroki zakres tematów, by wesprzeć negocjacje handlowe odbywające się w ramach stosunków dwustronnych Partnerstwa Wschodniego. **Panel ds. środowiska i zmian klimatu** koncentruje się na ujednocianiu przepisów z prawodawstwem UE w zakresie ochrony środowiska, uekologicznieniu gospodarki oraz działaniach mających na celu zajęcie się zmianami klimatu. Na forum platformy powstał panel **ds. polityki dotyczącej MŚP** i promuje się **stosunki między podmiotami gospodarczymi**. W 2011 r. ustanowiono **panel ds. transportu**, aby wzmocnić połączenia transportowe z krajami ościennymi przez ułatwienie wdrożenia środków określonych w odpowiednim komunikacie Komisji⁹. Rozważa się powołanie panelu ds. rynku pracy i polityk społecznych.

Spodziewane osiągnięcia do 2013 r.

Prace w tym obszarze powinny przyczynić się do stopniowego zbliżenia prawodawstwa krajów partnerskich do odpowiedniego dorobku prawnego UE dotyczącego handlu i kwestii związanych z handlem w ramach trwających i przyszłych negocjacji dotyczących pogłębionej i kompleksowej strefy wolnego handlu i jej wdrażania. Następstwem **współpracy celnej** powinno być powstanie większej liczby szybkich i bezpiecznych szlaków handlowych, rozwój systemów zarządzania ryzykiem oraz wsparcie na rzecz ogólnej modernizacji systemu celnego, w tym dostosowanie krajów partnerskich do standardów UE i postępy w przeciwdziałaniu oszustwom, w szczególności przemytowi papierosów. W następstwie współpracy w dziedzinie **małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)**, w tym przez inicjatywy przewodnie, poprawi się dostęp do usług doradczych i finansowania inwestycyjnego. W obszarze **społeczeństwa informacyjnego** zostanie ustanowiona sieć organów regulacyjnych Partnerstwa Wschodniego. W **dziedzinie transportu** wysiłki będą skoncentrowane na przyspieszeniu integracji rynkowej i poprawie połączeń międzysystemowych, aby ułatwić transport pasażerski i towarowy. Pogłębiony dialog na temat **środowiska i zmian klimatu** powinien przyczynić się do ujednoczenia przepisów z prawodawstwem UE w zakresie ochrony środowiska. Powinno się zapewnić wsparcie na opracowanie krajowego systemu handlu uprawnieniami do emisji oraz rozpoczęcia projektów pilotażowych w zakresie zmian klimatu. W obszarze podatków będzie kontynuowany dialog dotyczący harmonizacji polityk podatkowych oraz dobrego rządzenia. Powinien zostać rozpoczęty **dialog w sprawie rynku pracy i polityk społecznych**, aby zachęcić do wymiany opinii na temat zatrudnienia,

---

⁹ COM(2011) 415, Komunikat Komisji „Unia Europejska i sąsiednie regiony: nowa koncepcja współpracy w dziedzinie transportu”, Bruksela 7 lipca 2011 r.

zabezpieczenia społecznego i polityk włączenia społecznego, przy udziale służb publicznych i partnerów społecznych jako zainteresowanych stron. Unia Europejska i kraje partnerskie powinny również kontynuować współpracę dotyczącą promowania i upowszechnienia **statystyki** o wysokiej jakości.

Pogłębiona współpraca z **Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI)**, **Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju (EBOR)** oraz z innymi **europejskimi instytucjami finansowymi** przyczyni się do lepszego wykorzystania efektu dźwigni w finansowaniu UE, w szczególności w głównych projektach kombinowanych łączy transportowych, za pośrednictwem Instrumentu EBI na rzecz Partnerów Wschodnich. Unia Europejska opracowuje dalsze warianty wspierania operacji w oparciu o kapitał podwyższonego ryzyka oraz systemów gwarancji w krajach objętych polityką sąsiedztwa na wschodzie wspólnie z EBI, EBOR oraz europejskimi instytucjami finansowymi, bazując na obiecujących doświadczeniach zebranych w toku udzielania wsparcia UE za pośrednictwem Europejskiego Funduszu na rzecz Europy Południowo-Wschodniej oraz instrumentu finansowego MŚP.

- **Bezpieczeństwo energetyczne**

Na jakim etapie znajduje się obecnie Partnerstwo Wschodnie?

Platforma ds. bezpieczeństwa energetycznego skupia się na czterech głównych celach: poprawie warunków ramowych i solidarności; wsparciu rozwoju infrastruktury, połączeń międzysystemowych oraz dywersyfikacji źródeł energii; promowaniu efektywności energetycznej i wykorzystywaniu odnawialnych źródeł energii; ramach regulacyjnych i zbliżeniu polityk energetycznych. Program prac na lata 2012-2013 obejmuje również działania mające na celu ustanowienie i wzmocnienie ram w zakresie bezpieczeństwa jądrowego, na podstawie wskazówek zawartych w deklaracji ze szczytu w Warszawie.

Spodziewane osiągnięcia do 2013 r.

Praca w latach 2012-13 obejmie zacieśnienie **współpracy w celu zintegrowania konkurencyjnych rynków energii z rynkiem UE** dzięki szeroko zakrojonym reformom sektora energetycznego (polityki, wdrażania przepisów i polityki regulacyjnej). Będą również kontynuowane działania w celu dywersyfikacji źródeł energii. Zostaną podjęte znaczące wysiłki, by promować efektywność energetyczną i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. We wszystkich tych dziedzinach do osiągnięcia celów przyczyni się **inicjatywa przewodnia dotycząca regionalnych rynków energii, efektywności energetycznej oraz odnawialnych źródeł energii** za pośrednictwem programu międzynarodowego transport ropy naftowej i gazu do Europy (INOGATE) oraz Porozumienia Burmistrzów.

Oczekuje się, że kraje partnerskie, których to dotyczy, ukończą „testy warunków skrajnych” w 2012 r. jako element działań mających na celu promowanie **kultury większego bezpieczeństwa jądrowego** oraz opracowanie solidnych prawnie wiążących ram dostosowanych do międzynarodowych traktatów i konwencji.

- **Kontakty międzyludzkie**

Na jakim etapie znajduje się obecnie Partnerstwo Wschodnie?

Platforma ds. kontaktów międzyludzkich wspiera kontakty między UE a obywatelami krajów partnerskich, w szczególności studentami, kadrą akademicką, naukowcami, młodymi ludźmi i

działaczami kulturalnymi. Państwa członkowskie UE i kraje partnerskie rozpoczęły dialog na temat szeregu polityk, w tym polityki ds. młodzieży i kultury. Organizuje się współpracę w ramach szeregu nowych i obecnie funkcjonujących programów współpracy UE i w związku z nimi w dziedzinie edukacji, szkolnictwa wyższego, badań i innowacji oraz młodzieży i kultury. Zwraca się uwagę na kwestie dotyczące modernizacji, budowanie zdolności w obszarze badań i innowacji oraz mobilność studentów, nauczycieli, naukowców i osób młodych. Platforma promuje również rozwijanie współpracy z UE we wszystkich obszarach badań, w tym infrastruktury badawczej.

Spodziewane osiągnięcia do 2013 r.

W następstwie współpracy sprzyjającej nawiązywaniu kontaktów międzyludzkich zwiększy się udział studentów i nauczycieli z krajów partnerskich w **programach UE dotyczących współpracy międzynarodowej w zakresie szkolnictwa wyższego**.

Oczekuje się na przykład, że w ramach programu Erasmus Mundus na lata akademickie 2012 i 2013 zostanie przyznanych ponad 2300 stypendiów dla studentów i kadry akademickiej z krajów partnerskich. Wzrośnie również jednolitość systemów edukacji, polepszy się promocja współpracy między szkołami oraz uczenia się opartego na współpracy. Kraje partnerskie powinny skorzystać ze wzrostu liczby uczestników w **programie UE „Młodzież w działaniu”** (dzięki opracowaniu szeroko zakrojonego wariantu dla Partnerstwa Wschodniego). W krajach partnerskich powinna polepszyć się zdolność instytucjonalna oraz zdolność podmiotów społeczeństwa obywatelskiego zajmujących się polityką ds. młodzieży. Dzięki programowi „Kultura w ramach Partnerstwa Wschodniego” i pogłębionemu dialogowi politycznemu, w tym seminariom na poziomie ekspertów, jak również wydarzeniom na wysokim szczeblu gromadzącym decydentów i osobowości ze świata kultury, planowanym na 2013 r., zostanie pogłębiona **współpraca w dziedzinie kultury**. Współpraca taka powinna pomóc w podnoszeniu świadomości w krajach partnerskich na temat potencjału, jaki niesie ze sobą kultura dla rozwoju gospodarczego i społecznego, a także w pogłębianiu współpracy między ministerstwami w sprawach dotyczących kultury. Zostanie zainicjowana współpraca w **sektorze audiowizualnym**, która obejmie decydentów i przedstawicieli branży.

W 2012-2013 r. powinien zostać odnotowany zwiększony udział w unijnym siódmym programie ramowym dzięki **budowie potencjału badawczego** i poprawie rozpowszechniania wiedzy dotyczącej możliwości finansowania, w szczególności przez wyznaczone lokalnie punkty kontaktowe i rozpowszechnianie najlepszych praktyk, w tym niezależnej oceny propozycji badawczych przez innych badaczy. Zostaną podjęte wysiłki, by polepszyć połączenia między krajowymi sieciami badawczymi i edukacyjnymi w krajach partnerskich i multigigabitową siecią poświęconą badaniom naukowym i edukacji (GEANT). Ogółem w latach 2012-2013 zostaną podjęte wysiłki, by rozwinąć wspólną przestrzeń wiedzy i innowacji.

6. WDRAŻANIE CELÓW PARTNERSTWA WSCHODNIEGO: STOSUNKI Z INNYMI ZAINTERESOWANYMI STRONAMI

W ramach Partnerstwa Wschodniego zwrócono szczególną uwagę na nawiązanie stosunków ze wszystkimi grupami społecznymi.

W 2009 r. ustanowiono **forum społeczeństwa obywatelskiego**, aby ułatwić zaangażowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego we wdrażanie założeń partnerstwa. Państwa

członkowskie UE i kraje wschodnioeuropejskie uznały rolę społeczeństwa obywatelskiego, czego wyrazem było podjęcie decyzji, aby zaprosić przedstawicieli forum społeczeństwa obywatelskiego jako stałych członków do udziału w czterech wielostronnych platformach. Strategia forum przyjęta na dorocznym spotkaniu w Poznaniu (listopad 2011 r.) pomoże wpisać wkład społeczeństwa obywatelskiego w prace partnerstwa. Zostały ustanowione krajowe platformy forum społeczeństwa obywatelskiego, które przyczynią się do debaty na poziomie krajowym na temat celów Partnerstwa Wschodniego w krajach partnerskich. Aby zwiększyć wsparcie za pośrednictwem dotacji na organizacje społeczeństwa obywatelskiego w krajach ościennych UE, we wrześniu 2011 r. ustanowiono nowy **instrument na rzecz społeczeństwa obywatelskiego krajów sąsiedztwa** obejmujący wszystkie kraje sąsiedzkie, którego budżet początkowy na 2011 r. wyniósł 26 mln EUR, a na lata 2012 i 2013 zaplanowano podobne kwoty. Ponadto Rada Ministrów UE w grudniu 2011 r. uzgodniła główne zasady ustanowienia **Europejskiego Funduszu na rzecz Demokracji**. Europejski Fundusz na rzecz Demokracji, którego działalność będzie początkowo, chociaż nie wyłącznie, skoncentrowana na sąsiedztwie UE, pomoże zapewnić dodatkowe wsparcie dla tych, którzy są zaangażowani w działania na rzecz demokracji w regionie. **Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny** odgrywa istotną rolę i przyczynia się do dialogu ze społeczeństwem obywatelskim w krajach objętych polityką sąsiedztwa na wschodzie. Przyczynia się również do pogłębienia dialogu z organizacjami pracodawców i związkami zawodowymi. W obecnie negocjowanych umowach o stowarzyszeniu przewiduje się promowanie regularnych spotkań z przedstawicielami tak społeczeństwa obywatelskiego UE, jak również społeczeństwa obywatelskiego krajów partnerskich.

Zgromadzenie Parlamentarne Euronest, ustanowione w maju 2011 r., skupia parlamentarzystów z krajów partnerskich oraz członków Parlamentu Europejskiego. Jako instytucja odpowiedzialna za konsultacje parlamentarne, kontrolę i monitorowanie partnerstwa, zgromadzenie pracuje na rzecz wzmocnienia, rozwoju i widoczności Partnerstwa Wschodniego. Od momentu ustanowienia, Euronest przyjął szereg środków, aby usprawnić parlamentarną debatę nad programem Partnerstwa Wschodniego.

Konferencja Władz Lokalnych i Regionalnych, ustanowiona we wrześniu 2011 r., położyła podwaliny pod wymiar regionalny partnerstwa. Dalszy rozwój CORLEAP pomoże zacieśnić więzy między władzami krajowymi i obywatelami w dążeniach do osiągnięcia celów Partnerstwa Wschodniego.

Forum Biznesowe w ramach Partnerstwa Wschodniego, zainicjowane w Sopocie we wrześniu 2011 r., pozwoli środowiskom biznesowym UE i krajów partnerskich na dalszą budowę forum, szczególnie teraz, gdy negocjacje dotyczące pogłębionej i kompleksowej strefy wolnego handlu zostały zakończone z jednym partnerem, a z kilkoma nadal trwają.

Partnerstwo Wschodnie korzysta również z wiedzy eksperckiej **Rady Europy** wdrażającej **Instrument na rzecz Partnerstwa Wschodniego, który jest finansowany przez UE**.

Aby wesprzeć głębokie reformy polityczne, i mając na względzie przyczynienie się do realizacji dużych projektów infrastrukturalnych łączących wschodnioeuropejskich partnerów z UE, do zintensyfikowania rozwoju oraz rozwiązania najważniejszych problemów energetycznych, środowiskowych i transportowych, **Europejski Bank Inwestycyjny** i inne regionalne i krajowe banki rozwoju, takie jak **Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju**, pomagają zapewnić dodatkowe finansowanie, by stworzyć warunki generujące wzrost i powstawanie miejsc pracy.

W kontekście Partnerstwa Wschodniego, **grupa ds. informacji i koordynacji** skupia partnerów spoza UE i międzynarodowych instytucji finansowych, którzy dzielą się informacjami na temat Partnerstwa Wschodniego i promują koordynację darczyńców.

7. MONITOROWANIE WDRAŻANIA PLANU DZIAŁANIA

Plan działania został stworzony z zamiarem wykorzystania go jako praktycznego narzędzia monitorowania i oceny Partnerstwa Wschodniego. Jest to zestaw dokumentów, przeznaczony dla państw członkowskich UE i krajów objętych Partnerstwem Wschodnim, który zawiera wykaz wzajemnie uzgodnionych celów, niezbędnych działań politycznych do podjęcia przez kraje partnerskie i określa wsparcie UE na realizację tych działań oraz oczekiwane wyniki. Plan działania definiuje zatem środki służące osiągnięciu określonego postępu do jesieni 2013 r.

UE i kraje partnerskie będą miały szansę zbiorowo ocenić postępy poczynione we wdrażaniu celów Partnerstwa Wschodniego na dorocznych spotkaniach ministrów spraw zagranicznych Partnerstwa Wschodniego. Nieformalne dialogi Partnerstwa Wschodniego, które będą się odbywały dwa razy w roku na poziomie ministrów, staną się okazją do wymiany poglądów na temat realizacji planu działania i omówienia konkretnych problemów związanych z danym sektorem.

Dzięki deklaracji ze szczytu w Warszawie społeczeństwo obywatelskie uzyskało mandat do zaangażowania się we wspieranie demokracji, zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, dobrego rządzenia i praworządności. Oczekuje się, że społeczeństwo obywatelskie ułatwi transformację krajów partnerskich przez popieranie reform oraz sprzyjanie wartościom Partnerstwa Wschodniego.

Wkład społeczeństwa obywatelskiego jest również istotny ze względu na monitorowanie wdrażania partnerstwa i tempa reform w krajach partnerskich za pośrednictwem rocznego sprawozdania z oceny.

Oczekuje się, że forum społeczeństwa obywatelskiego i krajowe platformy (z którymi współpraca zostanie zacieśniona za pośrednictwem zorganizowanego dialogu już zainicjowanego przez delegatury Unii), jak również Zgromadzenie Parlamentarne Euronest oraz Konferencja Władz Lokalnych i Regionalnych Partnerstwa Wschodniego, odegrają większą rolę w osiągnięciu celów Partnerstwa i monitorowaniu wdrażania planu działania.

Aby wesprzeć monitorowanie wdrażania celów Partnerstwa Wschodniego, zostaną podjęte wysiłki na rzecz wyeksponowania działalności Partnerstwa Wschodniego.

8. DZIAŁANIA NASTĘPCZE

Plan działania został opracowany z uwzględnieniem propozycji sformułowanych przez państwa członkowskie UE, kraje wschodnioeuropejskie oraz przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i zgłoszonych podczas konsultacji.

Mamy nadzieję, że ten wspólny wysiłek sprawi, że plan działania stanie się skutecznym i dynamicznym instrumentem wspierania Partnerstwa Wschodniego w osiągnięciu jego celów.

Po przyjęciu przez wysokiego przedstawiciela UE i Komisję Europejską w maju 2012 r. plan działania Partnerstwa Wschodniego zostanie omówiony na dorocznym spotkaniu ministrów spraw zagranicznych Partnerstwa Wschodniego, które jest zaplanowane na lato 2012 r.